

Hänvisning
VN/30248/2024

Justitieministeriet
kirjaamo.om@gov.fi

Kontaktperson
Jurist Camilla Hägglund-Palmqvist

Ärende

Begäran om utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av fängelselagen och till vissa lagar i samband med den

Ålands landskapsregering har den 9 mars 2026 beretts tillfälle att inkomma med ett utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av fängelselagen och till vissa lagar i samband med den. Utlåtandet ska vara inlämnat senast den 24 april 2026.

Bakgrund och målsättningar

År 2021 inledde justitieministeriet ett projekt för att utveckla fängelselagen och häktningsslagen och en arbetsgrupp tillsattes för att bereda lagändringar. Arbetsgruppens betänkande färdigställdes våren 2024. Beredningen fortsatte därefter och en första lagproposition (RP 53/2025 rd) antogs av riksdagen med bland annat åtgärder för att stärka säkerheten i fängelser. Arbetet har därefter förts vidare i en ny arbetsgrupp som tillsattes i maj 2025. Detta propositionsutkast bygger främst på arbetsgruppens betänkande men även på tidigare beredning.

Propositionsutkastet syftar i första hand till att stärka säkerheten i fängelserna bland annat genom tydligare regler om intensifierad övervakning och mer enhetliga tillsynsbefogenheter. Samtidigt eftersträvas en förbättrad beredskap att säkerställa verkställigheten av straff även vid allvarliga störningar i samhället både när det gäller fängelsestraff och samhällspåföljder.

Ett centralt mål är också att främja fångars möjligheter att leva ett liv utan kriminalitet bland annat genom utveckling av kontraktsavdelningar, alternativa placeringsformer och stödåtgärder som stärker rehabiliteringen. Vidare syftar förslagen till att förtydliga och precisera lagstiftningen vilket förbättrar rättsskyddet och underlättar den praktiska tillämpningen. Slutligen är målet att klargöra bestämmelserna om permission och att främja en mer enhetlig praxis samtidigt som säkerhetsaspekterna ges större tyngd vid prövningen av förutsättningarna för permission.

Landskapsregeringens utlåtande

För att kunna bedöma konsekvenserna av utkastet till proposition för de åländska myndigheterna har landskapsregeringen begärt ett utlåtande av Ålands polismyndighet. Polismyndigheten konstaterar att bedömningen har försvårats av att justitieministeriet endast bifogat den korta sammanfattade texten om propositionens huvudsakliga innehåll och förslaget till lagtext på svenska. Polismyndighetens bedömning är att de föreslagna lagändringarna har obetydliga konsekvenser för polisens verksamhet på Åland.

Landskapsregeringen konstaterar liksom polismyndigheten att vi inte har tagit del av hela utkastet till proposition på svenska utan endast det huvudsakliga innehållet och paragraftexten. Enligt 38 § självstyrelselagen för Åland ska skriftväxling mellan statliga myndigheter och landskapsregeringen ske på svenska. Om ett lagstiftningsärende inte är av särskild betydelse för Åland, men det ansvariga ministeriet anser att det vill informera landskapsregeringen om ärendet eller bereda landskapsregeringen tillfälle att yttra sig får informationen ges med en tillräcklig sammanfattning på svenska av de huvudsakliga lagförslagen och paragrafförslagen på svenska, vilka samtliga exempelvis kan ingå i ett betänkande som i övrigt publicerats enbart på finska. Landskapsregeringen gör bedömningen att den översättning som gjorts är tillräcklig för att landskapsregeringen ska kunna avge sitt yttrande. Landskapsregeringen yttrar sig således enbart över den information som finns på svenska.

Landskapsregeringen konstaterar att den föreslagna ändringen till samtliga delar berör rikets lagstiftningsbehörighet enligt självstyrelselag för Åland (FFS 1144:1991) 27 § 23 p. och således berör den inte åländsk lagstiftningsbehörighet.

Landskapsregeringen har inga anmärkningar mot utkastet till proposition och finner inte heller några bestämmelser som skulle stå i strid med självstyrelselagen eller landskapslagstiftning.

Minister

Ingrid Zetterman

Jurist

Camilla Hägglund-Palmqvist